

Les vidues d'Eastwick

John
Updike

I. L'AQUELARRE RECONSTITUÏT

Els que vam tenir relació amb la seva història escandalosa i sòrdida no ens vam sorprendre en sentir, a través de rumors procedents de les diverses localitats on s'havien instal·lat les fetilleres després de fugir de la nostra agradable ciutat d'Eastwick, Rhode Island, que els marits que les tres dones abandonades de Déu s'havien fabricat amb les seves arts fosques no van resultar duradors. Els mètodes malèfics tenen resultats dèbils. Satanàs falsifica la creació, sí, però amb productes inferiors.

Alexandra, la més gran en anys, la més ampla en cos, i la més propera en caràcter a la humanitat normal d'esperit generós, fou la primera de quedar vídua. El seu instint, com en tantes mullers que tot d'una es veuen alliberades a la solitud, fou viatjar, com si es pogués obligar el món en conjunt a proporcionar la murga fructífera de tenir parella, a través de les flonges targetes d'embarcament i els avorrits endarreriments als aeroports i el tènue però innegable risc de volar en una època d'increment en costos de combustible, bancarrota de línies aèries, terroristes suïcides i fatiga del metall que s'acumulava. Jim Farlander, el marit que Alexandra s'havia conjurat a partir d'una carabassa buidada, un barret de vaquer i un pessic de sòl de l'Oest arrencat del parafang posterior d'una furgoneta amb matrícula de Colorado que havia vist aparcada, amb un aspecte fantasmagòricament fora de lloc, al carrer Oak al principi de la dècada de 1970, va resultar, quan el matrimoni va assentar-se i endurir-se, difícil de treure del taller de ceràmica i la botiga poc visitada en un carrer lateral de Taos, Nou Mèxic.

La idea que Jim tenia d'un viatge era una hora de cotxe en direcció al sud fins a Santa Fe; la idea que tenia d'unes vacances era passar un dia en una de les reserves índies –navaho, zuni, apatxe, acoma, isleta pueblo– espiant el que els ceramistes nadius americans

oferien a les botigues de records de la reserva, amb l'esperança de firar-se bé de preu en algun economat polsós de l'Oficina Índia una gerra autèntica pueblo, vella, blanca i negra, geomètrica, o un gerro hohokam per a menjar, vermell sobre beix, amb el dibuix de l'espiral i el laberint, que podia vendre per una petita fortuna a un museu acabat de dotar en una de les puixants ciutats turístiques del sud-oest. A Jim li agradava ser allà on era, i a Alexandra li agradava això d'ell, ja que era la seva muller i formava part del lloc on era ell. Li agradava la seva constitució esvelta (l'estómac pla fins al dia que va morir, i mai no va fer ni un abdominal en tota la vida) i l'olor de sella de la seva suor i l'essència d'argila que se li agafava, com una aura sèpia, a les mans fortes i sàvies. Es van conèixer, en el pla natural, quan ella, divorciada de feia un temps, va fer un curs a l'Escola de Disseny de Rhode Island, on ell havia agafat feina com a professor suplent. Els quatre fills adoptius –Marcy, Ben, Linda, Eric– amb què ella va carregar-li les alforges no haurien pogut demanar un pare substituït més calmat, més tranquil·litzadorament taciturn. Als fills –que en qualsevol cas ja eren mig fora del niu, Marcy ja tenia els divuit– els resultava més fàcil relacionar-se amb ell que amb el pare de debò, Oswald Spofford, un petit fabricant de complements de cuina de Norwich, Connecticut. El pobre Ozzie s'havia ficat tant en la lliga de beisbol infantil i les competicions de bitlles per a empreses, que ningú, ni tan sols els seus fills, se'l podia prendre seriosament.

La gent es prenia Jim Farlander seriosament, en especial les dones i les criatures, i li retornaven l'actitud de silenci. Els ulls, grisos i desapassionats, tenien la lluisor d'una arma que sortia de l'ombra de l'ampla ala del barret, amb la corona enfosquida al lloc on el polze i els dits el pessigaven. Quan era al torn de ceràmica, es lligava al cap un mocador de color blau destenyit per evitar que els cabells llargs –grisos però encara amb vetes del bronze original destenyit pel sol i recollits al darrere en una cua de cavall d'un pam– es fiquessin al fang, moll i girant a la roda accionada amb el peu. Una caiguda d'un cavall en l'adolescència l'havia deixat coix, i el torn, que es negava a electrificar, coixejava amb ell, mentre de les

voltes les seves mans masculines alçaven masses amorfes i creaven pitxelles elegants amb cintures gràcils i culs inflats.

Fou al llit on ella notà per primer cop que se li acostava la mort. Les ereccions començaven a pansir-se just quan ella s'hauria escorregut si ell hagués resistit; en comptes d'això, el cos d'ell damunt del d'ella, hi havia un afluixament palpable en el manyoc dels nervis de Jim. Hi havia hagut una bellesa desafiadora en la manera com ell es vestia: botes en punxa de color vainilla, texans arrapats al cul amb butxaques reblades i camises de quadres emmidonades amb doble botó al puny. En un altre temps havia estat un dandi d'aquesta mena, però ara començà a posar-se la mateixa camisa dos i tres dies seguits. La mandíbula sempre mostrava restes de pèl blanc a sota, perquè s'afaitava sense cura o perquè tenia mala vista. Quan començaren a arribar de l'hospital els fatídics recomptes sanguinis i les ombres de les radiografies es feren visibles fins i tot als ulls d'ella, que no hi estaven avesats, ell va rebre la notícia amb lassitud estoica; Alexandra havia de lluitar per treure'l de la roba de feina crostosa i que es posés alguna cosa decent. S'havien unit a la legió de parelles d'edat que omplen les sales d'espera dels hospitals, tan callades a causa dels nervis com pares i criatures abans d'un recital. Ella notava que les altres parelles buscaven ociosament el contacte amb la mirada, intentant endevinar quin dels dos era el malalt, el condemnat; ella no volia que fos evident. Volia presentar Jim com una mare presenta una criatura que va a l'escola per primera vegada: un motiu d'orgull per a ella. Havien viscut, aquests trenta anys i escaig des que ella havia marxat d'Eastwick, segons les seves pròpies normes, a Taos; allà els esperits lliures dels Lawrence i Mabel Dodge Luhan encara projectaven una distinció protectora sobre les restes de la tribu dels aspirants a artista, una munió de gent bevedora, supersticiosa de la Nova Eva, amb afecció per l'artesanía, que cada cop més llastimosament destinava els seus artefactes, exposats en aparadors, als turistes garrepes i sorruts més que no pas destinar-los als ben guarnits col·leccionistes locals d'art del sud-oest. Alexandra durant un temps havia reviscut la manufactura de petits *mames* de ceràmica –figures femenines sense cara ni peus, agradables de

sostenir a la mà i bastament pintades amb roba tan ajustada a la pell com tatuatges—, però Jim, gelós i dictatorial en el seu art com són els veritables artistes, no va ser exactament gentil a l'hora de compartir el forn. En qualsevol cas, les dones en miniatura, amb la fenedura vulvar agosaradament enfonsada en l'argila amb un escuradents o una llima d'ungles posada de costat, pertanyien a un període incòmode de la seva vida anterior, quan practicava, amb dues altres divorciades de Rhode Island, una varietat residencial i mig cuita de la bruixeria.

La malaltia de Jim va treure-la a ella i a Jim del Taos segur i artístic, i va dur-los cap a la societat més àmplia, els carrers dels convalescents, un vast ramat que es movia com una estampida de bisons cap al penya-segat letal. La socialització a què van obligar-la—entrevistes amb els metges, la majoria d'una joventut nequitejadora; trobades amb les infermeres exigint atencions clements que el pacient hospitalitzat era massa home i estava massa deprimat per a demanar ell; commiseració amb els altres en l'estat d'ella, vídues i vidus en breu que al carrer hauria evitat, però que ara, als passadissos antisèptics, abraçava amb llàgrimes compartides— la prepararen per viatjar en companyia de desconeguts.

No podia creure-s'ho: l'absolutesa de l'absència de Jim, l'absència al matí, tan clara com el cant del gall; la no-aparició al vespre, una negació destinada, sentia ella, a ser cancel·lada en qualsevol moment per les botes de Jim, que s'arrossegaven coixes al vestíbul o pel grinyol, a dues habitacions de distància, del torn de ceramista. Tres mesos després de la seva mort, ella va apuntar-se a un viatge de deu dies per les Rocalloses del Canadà. L'antic jo d'Alexandra, casat, consentit, una esnob bohèmia orgullosa de la roba descurada, masculina, i la intimitat de l'interior del desert, s'hauria burlat de la fingida companyonia d'un viatge organitzat. Preveia el deure diari de llevar-se i afartar-se en esmorzars d'hotel estil cafeteria de camí cap a la meravella del dia, i les becaines resistides però inevitables amb el bressol de l'autobús, en proximitat enganxosa a un cos desconegut, normalment el d'una altra vídua valerosa, amb sobrepès i despietadament xerraire. Després vindrien les hores d'insomni,

entre sorollets preocupants i misteriosos llumets vermells, en un llit doble fet per a una parella. Els coixins d'hotel sempre estaven massa farcits, massa emplenats, i li aixecaven el cap massa enlaire, de tal manera que es despertava, atordida i estupefacta de no haver pogut dormir gairebé gens, amb el coll encarcerat. El coixí del costat del d'ella no tenia cap osca. Se li faria present que mai no tornaria a ser una en una parella.

Però, nascuda a Colorado, va semblar-li una idea entretinguda seguir les Rocalloses cap al nord i endinsar-se en un altre país, on un paisatge espectacular no afalagava la vanitat rapaç dels Estats Units. I el Canadà, va descobrir, sí que tenia els seus aspectes positius: aeroports que no es deixaven subornar perquè instal·lessin televisors que abocaven una xerrameca indefugible, i veus amb un accent familiar d'Amèrica del Nord, apuntalades per unes quantes vocals escoceses que romanien, i una gravetat imperial grisa d'arquitectura pública. Aquesta identitat nacional havia estat creada per l'esperit assenyat de l'empresa i el comerç, que enfilava les províncies com grans boles en una línia fèrria, més que no pas creada per la predicació evangelitzadora d'un Destí Manifest –manifest només als seus perpetradors anglosaxons– que havia projectat els Estats Units aglutinats cap a l'oest i després cap a l'exterior, travessant els oceans, on els nois soldats perdien els membres i morien. Els recomptes diaris dels morts a l'Iraq eren una cosa de la qual valia la pena escapar.

D'altra banda, semblava que els restaurants dels hotels canadencs pensessin que Frank Sinatra i Nat King Cole eren l'última moda en música de fons, i els gegantins creuers atracats a Vancouver sortien cap al fred àrid d'Alaska. El Canadà, amb la tundra i les banquises i els quilòmetres de bosc que comprimien la població contra el paral·lel quaranta-nou, havia abraçat la verdor en autodefensa, intentava convertir-la en una mascota, cercava a canvi dels dòlars turístics la nostàlgia i la rectitud inherents a la seva causa.

Després d'un dia a Vancouver, i un altre en la volgudament pintoresca Victoria, els membres del grup –quaranta viatgers, cap de jove i vuit australians– van abordar un tren nocturn i foren

arrossegats cap al nord en la foscor. Es despertaren entre muntanyes enlluernadores amb el groc dels trèmols americans. El grup tenia reservat un vagó panoràmic, i Alexandra, en entrar vacil·lant, després d'un abundós esmorzar al vagó restaurant dut per cambrers que avançaven a batzegades, fou rebuda amb somriures vacil·lants de les parelles que ja havien seguit. Va ocupar un dels pocs seients que quedaven lliures i fou conscient de la buidor al seu costat, com si fos una llúpia monstruosa que li desfés la simetria de la cara.

Però tampoc no hauria pogut convèncer Jim perquè vingués en una aventura com aquella. Odiava l'estranger, fins i tot les Illes Verges, on, unes quantes vegades al principi d'estar casats, ella l'havia convençut perquè la hi duqués, per trencar amb el llarg hivern de Taos i els embossos de la temporada d'esquí a la Ruta 522. Havien arribat a Saint Thomas, va resultar, a mitja tarda, i van quedar atrapats, amb l'escarabat Volkswagen de lloguer, a l'hora punta, amb Jim que intentava conduir per primer cop en la vida per la banda contrària de la carretera. Encara pitjor, es van veure envoltats per conductors negres que extreien un plaer racista a enganxar-se'ls al cul del cotxe i a renyar qualsevol mostra d'incertesa automòbil amb toques de clàxon llargues i indignades. Tot i que aconseguiren trobar el complex hotel·ler, al final d'una carretera mal senyalitzada, Jim va cremar-se del sol el primer dia, després d'haver-se burlat de la crema solar d'ella, i més endavant de poc que no es mor per una amanida de fruits de mar. Sempre, després d'allò, quan se sentia superat en un intercanvi d'acusacions, ell li recordava, fil per randa, aquella primera setmana que –vint-i-cinc anys abans que morís de debò– gairebé va matar-lo.

Ara, al Canadà, no hi havia ni una carretera ni un cotxe a la vista, només les vies i els túnels al davant mentre el tren s'enfilava amunt entre muntanyes esquitxades de fulles daurades que tremolaven.

–Allà hi ha el pic Robson!– va dir darrere d'Alexandra una dona, emocionada, al seu marit.

Un australià a l'altra banda del passadís, en un intent de ser amable, va dir a Alexandra:

–El pic Robson al davant.

Com si fos sorda a més d'estar sola.

Des de darrere d'aquesta veu, una altra –no pas australiana, menys vivaç, amb un toc del sud dels Estats Units– va explicar-li, tothom al seu voltant sol·lícit de cop i volta, com si hi hagués una deficient entre ells:

–El cim més alt de les Rocalloses canadenques.

–Ah sí? Ja hi som? –va preguntar Alexandra, sabent que semblava enze, i ho dissimulà amb–: Vull dir, no ho haurien d'haver reservat per a més endavant en el viatge?

Ningú no va riure, potser perquè no van sentir, o no van entendre, l'acudit. El tren feia un revolt llarg, i el cim lluent de la muntanya desapareixia de la vista en enfonsar-se darrere els trèmols americans; el cim havia estat estranyament regular, com una piràmide en un conjunt infantil de peces de construcció, però blanc.

–Quina alçada té? –va preguntar en veu alta, decidida a combatre la sensació d'inexistència que tenia.

De nou havia tocat una nota silenciadora.

–Gairebé quatre mil metres –apuntà una veu australiana.

Va tenir dificultats per a convertir el sistema mètric decimal, i, manllevant una mica de la xenofòbia del marit, va rebutjar esforçar-s'hi. La veu, amb un deix lleugerament del sud, ho comprengué, i explicà:

–Gairebé tretze mil peus, senyora.

–Mare de Déu! –va exclamar Alexandra; començava a gaudir de la pròpia inanitat.

Va tombar el cap per mirar l'informador. Era esprimatxat, com Jim, i de cara esmolada, amb arrugues profundes i un bigoti tot just prou llarg perquè li pengés. La roba, també –texans blau destenyit i una camisa de quadres vermells, de màniga llarga–, li recordava Jim.

–Moltíssimes gràcies –va dir, amb més calidesa de la que estrictament havia volgut.

Potser aquest home amb l'aire de dolor digne era vidu. O esperava que una muller de moviments lents se li unís aquí, al vagó panoràmic.

–El pic Robson no entra en el viatge –li deia a l’orella la muller que Alexandra tenia al darrere, amb una veu penetrant, lleugerament ofesa–. És en un parc diferent del Jasper.

–És que no he fet els deures, jo –es disculpà Alexandra enrere, i experimentà un llampec d’odi: el mateix tipus d’odi vell, impacient, de bruixa, que fulminaria una cuca, i que es pensava que feia molt de temps que havia superat.

Per què aquesta dona, vulgar i maliciosa, pel so de la veu, tenia un marit viu, quan ella, Alexandra, no en tenia, i seia allà exposada per totes bandes a les intervencions ben intencionades de desconeguts?

–Aquest també és el meu estil –va tranquil·litzar-la un australià–. Aprendre pel camí. És la meva dona la que llegeix els llibres abans.

–I s’encarrega dels bitllets i dels passaports, carallot mandrós –va dir la muller, amb el to humorístic d’una queixa rutinària.

El tren, més suau que els estatunidencs, sobre rails de la Canadian National Railway, soldats i sostinguts pel govern, continuaven enfilant-se cap al nord. El pic Robson tornà a aparèixer per damunt dels arbres, la blancor marcada ara per estriacions negres: clapes amb franges nevades, amb facetes com si haguessin treballat el cim per deixar-lo com una arma de sílex. El cobalt intens d’un cel de postal oprimia aquests contorns còncaus fins que el cim desaparegué de nou darrere les ones de fulles grogues.

–Aquí diu –anuncià amb veu estentòria la muller australiana, sostenint una guia de viatge– que va ser escalat el primer cop l’any 1913, per un tipus australià que es deia Kain. K-A-I-N, no Caín. Diu que als muntanyencs canadencs no els va agradar que uns estrangers fossin els primers d’escalar els cims de les seves muntanyes. Els va tocar els nassos vermells.

Alexandra sospirà i tancà les parpelles, s’excusà de sentir res més. Volia alliberar-los a tots d’haver de dedicar-li més atenció. Essent una dona corpulenta, alta i una mica ampla, tota la cabellera de color castany només mig emblanquinada li havia donat presència quan era més jove, però ara que era vella i no tenia pare-

lla, la cabellera la feia destacar, un motiu d'incomoditat. «Kain, Caín», va pensar. El primer home de fer un fet veritablement malvat, encara pitjor que menjar la poma del coneixement. Occí son germà, Abel. Feia trenta anys Alexandra havia occit una bruixa germana: ella i Sukie Rougemont i Jane Smart havien mort la petita Jenny Gabriel, tot i que el certificat de defunció culpava un tumor maligne als ovaris, metastatitzat. La maledicció d'allò sempre era allà, dintre d'Alexandra, fins i tot quan no tancava els ulls, un rosec agre. Tan negligible com un cuc de terra durant les hores de dia, de nit en els seus somnis la maledicció creixia i amenaçava de devorar-la viva. Un cop i un altre els seus somnis tornaven a aquell període frenètic, quan Darryl van Horne havia pres per muller no pas una de les tres, sinó una dona més jove, rossa i de pell clara, amb ulls innocents de color blau gel: massa maleïdament innocent, pensaven les bruixes. Si Jenny hagués estat menys innocent, si hagués estat tan corrupta com elles, haurien acceptat que les superés com a part d'un joc entre iguals, que es casés amb un home que va resultar, al capdavall que no es preocupava per les dones, i que ni tan sols era ric, com s'havien vist induïdes a creure. Elles l'havien imaginat, l'havien conjurat a partir de les seves necessitats.

En els seus somnis, Alexandra sovint cercava entre la brolla –terra pantanosa, amb tofes d'herba, que cedia traïdora sota els seus peus– alguna cosa letal, un ou de la mort, de paper d'alumini, la descoberta del qual revessaria la mort de Jenny. Mai no l'havia trobat, tot i que de vegades somniava que trobava una pilota de golf tacada de color mig marró pels productes químics de la natura, i de vegades un minúscul esquelet, el d'un infant, mort de fam i de fred. Aleshores es despertava sobresaltada, en recordar els seus fills, recordant la despreocupació amb què els havia tractat, la poca atenció dedicada, tot i que tots quatre encara eren vius, vivint lluny, en quatre estats diferents, amb fills propis i les xacres de la mitjana edat. Eren fora de l'abast de l'ajut o del mal d'ella, lluny de qualsevol maternitat imperfecta que pogués estendre cap a ells. Els seus pecats no la deixaven dormir. Jim havia estat allà,

calent, amb extremitats llargues, al seu costat, l'alè embrutit de tabac que raucava en la foscor, l'olor rànica i masculina que tenyia l'espai quadrat del dormitori, on la llum de la lluna emblanquinava els estors rectangulars de les finestres. La realitat casolana de Jim ancorava els sentits d'Alexandra després del terror fluid i absurd del seu somni, el jo més jove assotat per la culpa com si fos aigua caient damunt una cabina de vaixell segellada, les circumstàncies d'aquella època barrejades però inconfusibles; el seu desig frenètic de desfer, negat; l'ànima suspesa per sempre en la culpa, com un fetus de mirada congelada en formol.

Mentre les pupil·les se li dilataven per intentar absorbir les clapes de llum de la sala, s'adonava que aquelles circumstàncies feia molt que havien estat apartades. Jenny Gabriel era morta –un esquelet petit, com en el somni–, i l'home que roncava suaument al seu costat era el seu home, el seu marit, que l'estimava a la seva manera abstracta, amb l'amor que li quedava després dels seus valuosíssims pots i gerros, amb les boques de llavis tous i les cintures flexibles. Cap home pot estimar com ho fa una dona, no tenen els òrgans interns que calen. Rescatada d'Eastwick, havia decidit ser una bona muller, millor del que havia estat per al pobre Ozzie. Quan Jim, en aquells primers anys de matrimoni, encara sense domar, tornava de l'Eagle Nest o el Tres Piedras irradiant l'olor de licor i amb una expressió de petulància a la cara davant les preguntes d'ella que traïa una trobada amb una altra dona, ella suprimia els seus sentiments, havent tingut l'experiència prèvia de com pot ser de verinosa la gelosia possessiva. I els vespres d'ell lluny d'ella es van anar tornant menors en nombre; ell sabia que Alexandra havia fet l'esforç, difícil per a ella, de perdonar, i a contracor li atorgava més respecte i un comportament més domesticat.

Ara els somnis d'Eastwick encara es repetien, però el cos llarg i corretjós de Jim no hi era quan els somnis s'acabaven, i la realitat era una habitació d'hotel on una dona d'edat havia estès la roba interior, de talla supergran i passada de moda, a l'estenedor del bany. Uns llums vermells com ullets de drac feien pampallugues des dels racons, amb un significat que ella no comprenia. Sistema

antiincendis, va suposar. O una bateria exhaurida. O una emergència inexplicada. Se sentia informe amb la camisa de dormir, un núvol pàl·lid al mirall. El cos dintre de la camisa desprenia aquella olor dolça i rànica, com de coliflor bullint o l'interior d'una lona impermeabilitzada, que ella recordava de quan era dreta a tocar de la seva àvia, amb el nas sensible d'una criatura. «Tocar els nassos vermells», havia dit l'harpia australiana.

Mentre l'expedició es desplaçava cap al sud, amb autocar, de Jasper a Calgary, seguint una sèrie d'enormes complexos turístics aixecats per l'ambició canadenca i els meticulosos artesans escocesos, Alexandra no perdia de vista l'home esprimatxat del bigoti i accent del sud. Els únics solitaris del grup, no podien evitar d'acabar caminant l'un al costat de l'altre cap als miradors panoràmics i els congostos tronadors, i compartint taula en alguns àpats, tot i que sempre en companyia d'altres. Era fàcil seure a taula amb una parella d'asiàtics baixets, ell taiwanès i ella malaia, tots dos delerosos per fer-la petar però difícils d'entendre, més fàcil que seure amb els altres estatunidencs, que percebien alguna cosa oculta i desagradable en Alexandra, i que tenien una mentalitat autosuficient i trivial, i un argot popular que provocava, tal com ells sospitaven, una desplaença esnob en Alexandra, i era més fàcil que amb els vuit australians, atractius i pròspers i vanitosament contents d'haver fugit, encara que només fos durant algunes setmanes, dels antípodes. Quan els australians s'haguessin obert pas d'àpat en àpat per les Rocalloses, es disposarien a devorar Texas, els bistecs i els rodeos, i després Nova Anglaterra, els llamàntols i les fulles.

–Però –comentà Alexandra a una parella, un tipus i la seva cangureta, aspectes diferenciats per gènere d'una sola identitat australiana arrugada–, potser ja ha passat el pic de la temporada de la fulla.

–Ben segur que en quedaran una o dues –va dir el mascle, alegrement–. Ja extrapolarem.

–La nostra guia –va afegir la muller– diu que dura fins a mitjan novembre. Són els preciosos prats dels pobles amb el blanc de les esglésies puritanes el que ens morim per veure.

–N’hi ha moltes que s’han cremat, al llarg dels anys –va explicar Alexandra a la parella, amb una vehemència que la sorprengué, també–, i les substitueixen amb unes bombolles espantoses de saldo, de vidre i acer, o estructures prefabricades en forma d’A. O senzillament no les reconstrueixen. Nova Anglaterra no és tan religiosa com la resta del país.

Les dues cares s’entelaren mentre intentaven imaginar aquestes decepcions, i penitentment Alexandra els assegurà, quan ja es tombaven:

–S’ho passaran de pri-me-ra! No es perdin les cloïsses fregides.

També la parella asiàtica la impressionava amb la gana que exhibia. Petits i polits com eren, amuntegaven al plat salsitxes, truites de farina i delicadeses orientals impronunciables (el Canadà comerciava amb Àsia, el veí de la porta del costat del Pacífic) tretes del bufet d’esmorzar, i els llavis somrients els brillaven de la ingesta oliosa. Feien córrer rodet rere rodet de pel·lícula, i mai no es perdien una excursió opcional per la muntanya o una oportunitat organitzada per anar a comprar. A Jasper, llançant-se amb valentia a una passejada tota sola al voltant del petit llac al qual mirava l’hotel, Alexandra va agafar un trencant que la dugué a un camp de golf, pentinat perquè hi juguessin però sense ni un sol jugador. Era fantasmagòric, però aleshores va veure la parella asiàtica, petita en la minvant llunyania verda, que venien alegres cap a ella, cridant una paraula misteriosa que sonava com «Peluts! Peluts!».

En acostar-se, la dona malaia, que parlava millor, va explicar:

–Hem fet mateix *eló*. *Tlencant* molt dolent aquí. Hem *tlobat tlebaiadó*. Ens ha dit, no *gaile* educat, això camp de golf *palticulà*. Diu que *tolnem* a camí de *tela pel fè* volta al *iac*.

–Vostè *peluda* també –va resumir el marit, somrient amb cara de triomf.

Alexandra, sense poder explicar-ho, es trobà que s’enrojolava; se sentia estúpida i letàrgica en alçar-se damunt aquella parella

atrafegada i indefallent. Tots tres junts se'n tornaren passejant pel camp desert, per un carrer central encara pàl·lid de la rosada de l'alba, i profunds búnquers de sorra sense cap ni una petjada, i un lloc de sortida acabat de segar els marcadors del qual eren palets de riera agafats de la vora del llac i pintats de colors diferents per a les habilitats diferents. Desterrats d'aquest paradís terrenal, tornaren al camí de terra sense marcar; Alexandra tombà a la dreta, i la parella s'apressà cap a l'esquerra, per arribar a la mansió a temps d'agafar un autobús fins a un tramvia cap a un mirador famós a quilòmetres de distància. Sola un altre cop, va reflexionar sobre la seva gana per la vida, i es preguntà si la relativa manca de gana, i la burxada de nàusea que de tant en tant sentia enmig de l'estat normal, eren símptomes de malaltia. Sempre havia temut el càncer, i havia donat a les seves cèl·lules més de setanta anys en què remenar el codi i filtrar-se-li per les venes amb una passió demencial per multiplicar-se.

El camí es convertí en un viarany entre el bosc: pícea d'Engelmann, avet de Douglas, bedoll de paper, trèmol americà, un mar de sotabosc sense nom i, en un passadís de sol, una clapa densa de pins de Murray, drets i esvelts i alguns, ofegats per la pròpia ombra, caiguts al llac i empastifant la vora, on les onadetes projectaven xarxes de sol refractat sobre un fons som de palets arrodonits. Unes noies grassones que corrien esbufegant i una parella del grup del viatge, quebequesos rosegats pel temps i encara més vells que ella, es creuaren amb Alexandra, en sentit contrari a les busques. A trossos estava ben sola. «Si es troben un ós gris, havia advertit la guia al grup, quedin-se completament immòbils; si és un ós bru (més petit, sense gep), lluitin com dimonis.» Alexandra escoltà per si sentia sorolls de vida silvestre, i no sentí res, ni tan sols un ocell. Però el llac brillava amistós, i reflectia com en un mirall lleugerament corrugat l'or dels trèmols. Darrere els arbres, a l'altra banda del llac, les Rocalloses es despullaven; eren d'un agradable gris perla, una mostra geològica gegantina de la subtileza canadenca. Les muntanyes estaven fetes de pedra calcària, creada per una quantitat impensable de petits éssers aquàtics blindats en closques delicades. La guia del viatge, Heidi,

una efervescent exhostessa de vol, havia explicat que mil cinc-cents milions d'anys abans aquesta part del globus era just davant la costa occidental del que ara és Amèrica del Nord, al pendent de la placa continental. Els sediments transportats pels rius desapareguts del mesozoic s'acumulaven i es comprimien, i un canvi en la direcció de la deriva de la placa fa uns dos-cents milions d'anys arrugà i plegà les grans làmines de sediment solidificat, les projectà enlaire, i les amuntegà en estrats inclinats i cims afuats, esmolats i tallats pel vent i les glaceres abrasives de les muntanyes aparentment immòbils que envoltaven Alexandra. Tot —la deriva continental que invertia el sentit del moviment, el fet que les roques es pleguessin com tallarines als forns calents de la terra— era un repte per a la ment, igual que els dogmes més fanàtics de la religió, però ho acceptava tothom assenyat en el món modern. El pes de les proves s'acumulava contínuament, com totes aquelles closques protectores amb què havien contribuït els éssers minúsculs tan interessats a viure, tan pagats de si mateixos i al capdavant tan insignificants com ella. La relació d'Alexandra amb la natura sempre l'havia estranyada; es repenjava en la natura, n'aprenia, ella era natura, i tanmateix hi havia alguna cosa dintre d'Alexandra, alguna altra cosa, que temia i odiava la natura.

En un tros excepcionalment solitari del camí, una altra presència, més voluminosa, avançà a gambades cap a ella. Amb la mateixa velocitat amb què el cor li fallà un batec, la ment esperà perquè fos un ós gris i no un de bru, i l'únic que hagués de fer fos quedar-se quieta. Era massa vella i estava massa dèbil per a lluitar com un dimoni. La presència es metamorfosà en un home alt que caminava en posició erecta, aquell mig confederat del bigoti malenconiós, amb una camisa de quadres blaus de màniga llarga. Es deia William McHugh i venia de la zona de Nashville; això era el que li havia explicat de si mateix. Però ara, concentrat a mantenir el pas, tan sols la saludà amb el cap, d'una manera amistosa i formal, i continuà caminant.

Tampoc ella s'havia sentit temptada d'aturar-se. Estaven massa endinsats en la natura, hauria semblat indecent. Ell era esquerp,

i ella també. La natura els havia cremat, d'alguna manera. Heidi havia explicat que als pins de Murray els calia el foc per a esberlar les pinyes segellades per la resina. Era esgarrifós, de fet, amb quina complaença la natura allotja la violència; la natura l'adora i la necessita fins a tal punt que els vigilants dels parcs nacionals canadencs, en absència aquests darrers vint anys de prou incendis forestals, s'havien dedicat a calar-los ells mateixos, per iniciar la regeneració i encoratjar la biodiversitat. Diversitat: per què tots donem per cert que és tan bona, quan és la uniformitat allò que ens fa sentir còmodes?

Pensant en aquestes coses tan essencials, i la manera tan sobrenatural com el destí li havia ofert en aquest viatge el doble de Jim, Alexandra passà de llarg de la dreuera que portava a la mansió a través d'un aparcament. Va fer una suada tal d'enuig i de pànic, fent tot el camí per la vora serpentina, amb les taules de pícnic i els barrils de deixalles que amb llagoteria l'encoratjaven a no contaminar —al contrari, a ser amable amb la natura—, que hagué de dutxar-se per segon cop aquell matí només per quedar presentable per al dinar.